

Метафизика
Metaphysics

ЧОВЕКЪТ – МЕТАФИЗИКА НА БИТИЕТО

Владислав Киряков

Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“

Резюме. Докладът разглежда човека като метафизика в смисъла на нещо надбитийстващо – стоящо отвъд обикновения порядък на съществуващото изобщо. Авторът застъпва тезата, че човешкото всичко е в алтернативна позиция на наличното всичко и на самото себе си – че човекът прави не само себе си в света, но и света чрез правещото се в самото себе си себе. Ключов момент на словото е човешката способност не само за надмощие, но и за себенадмощие – за надскачане на своя собствен скок над битието, което сам той твори в проекция към себе си в съвършенство. Изводът е, че човекът търси онова, заради което е това, което е, за да го детронира, възцарявайки себе си начело на всичко онова, що може да бъде – да бъде предикативно човешко.

Keywords: metaphysics, human, god, being, time, everything, matter, nature, thought, self

Началото на философията – това е богоискателство, а именно – щението на сънущия да сънува сънуващия, ще рече – пробуждане в смисъла на ставане/бъдене сънуващ – ставане/бъдене бог! А впрочем с това започва и човешкото в друго-стоящия-на-човека-съновиден-свят: бого-откривателство, бого-над-господство и бого-творчество на света, в който живее (бог като *stoicheion* на зримо-умозримия битиен порядък). А именно – човешки и преди всичко – ЧОВЕШКИ демонизъм: размагьосване на привидностите, разкритие на същностите, завоюване на троновите и сътворяване на абсолютите – да! – на множеството абсолюти/светове/богове с едно лице – един създател и рушител – Човекът.

*Сатанаил иска да бъде Бог в/над Царството – да бъде Негово *anarche* (край) и собствено *arche* (начало) – първопроходец и стихия на собствен свят – на Собствено-Себе-Царство... Нима това не е Човекът?...*

Кукловод на всичко онова, което е и без когото то не е и никога не ще бъде: това означава – да бъдеш Човек. Човекът е в съдбата да избира съдбата си – да избира живота си – да избира света, в който не просто живее, но и който твори. Човекът стъпва над всичкото, за да бъде всичко, и над себе си – за да

бъде... – надбитийстващо битие \мета-физически субект\: битие, що значи – проекция към/над себе си в съвършенство.

Хайдегер твърди, че човекът се превръща в над-биващо същество – над-конкретно-съществуващо – чрез своя екзистенциален страх от нищото, разгледан като знание портал към пълнотата в цялостта на всичко съществуващо: „...нищото се среща в страха ведно със съществуващото в цялост“ (Хайдегер, 1993: 18). Не е случаен фактът, че срещата на нищо-то и всичко-то се осъществява в човека. Като че цялостта на съществуващото да зависи от тази среща с нищото – като че в нея да се срещат – сблъскват – два свята, изначално и парадоксално-едновременно разлъчени и единени в пространството, времето и значението си изобщо: този на човека – проективен свят, и онзи пред него – наличен свят; „...то изправя наличното ни битие (Da-sein) вече пред съществуващото като такова“ (Хайдегер, 1993: 19). А въпреки – Що е То Нищо-То? То ли е Нищо-То, или по-скоро – Аз в противовесие на Всяко-То, включая Всичко-То, като крайна осъщественост (предметна, функционална, знаниева), и в единосъщие на Всичко-То според неговата безкрайна осъществяемост и конечна непостижимост? Не ме ли среща/върща страхът от Нищо-То със/от Самия-Мен (Съм/Е това, което Съм/Е) в/на Друго-То на/в Мен-Самия (Съм/Е онова, което Мога/Може-Да-Бъда/Бъде)? Нищото „онищостява“ – деобективира – другостоящото пред (онтоса – онова, което е) и го възсъздава – субективира – като състоящо се всред атмосферата на човешката мисловно-духовна метадействителност, изпълняваща ролята на геном за предикативно човешката реализация на битието (логоса – онова, което може да бъде). Кодираната в словото на Хайдегер идея е, че човекът не е толкова функция на битието – битие-в-наличност, колкото то (битието) – функция на самия него – битие-във-възможност, че всичко съществуващо по своята актуалност е просто средство-ключ в ръката на човека за постижение на другомерните пространства зад прага на потенциално възможното съществуващо. Отликата между човека и останалото се състои в това, че той е не толкова това, което е – на-същна реалност, колкото онова, що може да бъде – над-същна реалност, което обаче от гледище на обективната реалност – онтоса – от гледище на това, което е – представлява без-същна реалност, ще рече – реалност без реална същност (мечтателство, фантазъмство), тоест – Нищо-То на Битие-То. Ето защо – **човекът е нищото на битието** дотолкова, доколкото **нищото е битие във възможност** „ведно с“ **битието в наличност** – доколкото човекът съставлява всебитийното Алтер-Всичко: „Доколкото обаче битието на човека се отнася според същността си към съществуващото, което то е и което то не е самото, то започва като такова битие вече винаги от откритото нищо“ (Хайдегер, 1993: 19). Ще рече – („започва“) от откритие на себе си и другото в процесуалност (цел) при закриване на другото и себе си по статуквеност (представа) – говорим за човека като многоалтернативен хоризонт на всяко „тук“

и „сега“, в чието „там“ и „тогава“ той се себе-целю-полага, хвърляйки ласо от измеренията на бъдещето, чрез/в което над-битийства и с/сред което „улавя“ – случва/осъществява – миговете/същностите на своето винаги в недостиг на-стояще. Защото човешко е единствено съществуването над съществуващото, „което то не е самото“, но към което все пак е причастно като метабитие, стоящо не просто „ведно със“, но и една идея „над“ предикацията на статично онтичния свят, който му противостои: **онтосът/светът се онищостява от логоса/човека, за да може логосът/човекът да бъде онтос/свят!**

Човекът, яхнал колесницата на битието, осъществява пространството и случва времето в човешка форма. Човек е част от материалния свят, но придавайки му форма, която без човешка намеса не е част от него, обръща материалния свят в част от самия-себе-си-Човек. Човек е част от времевия свят, но улавяйки го във форма – пред-положено-в-целта събитие – неприсъща нему без човешка намеса, обръща времето, в кое се случва, да се случва в самия него-себе-си-Човек. Случвайки се във времето, човек случва времето, в което се случва... Събитията, моментите и миговете, що пред-за-дава човекът на времето, го (кого?) случват... Времето е пространство в пространството за случващото се в пространството... Времето се случва посредством осъществяващото се в пространството, а пространството се осъществява чрез случващото се във времето... Времето, тъй как и физически предметеното пространство, е просто материал за случването на човека в себе и отвъд... Човек един превръща времето от неуловим миг във въз-със-дадена вечност с името „Човек“: целю-полагане на бъдеще в потенциална/алтернативна реалност на почти сигурно – по човешки строго вероятно – настояще: **човекът е бъдеще, над-битийстващо в пред-минало настояще...** „...Времето е пространството на човешката култура.“ – „Ние не сме „във“ времето, а сме се нагърбили с неговото „правене“, с „правенето“ на бъдеще...“ (Марков, 1996: 166). Нека се сетим само за ритуала на бракосъчетанието, когато двамата младоженци трябва да изрекат словото: „Докато смъртта ни раздели“. Бъдещето е случено – двамата млади се вричат да бъдат и го обричат – да бъде! – плод на тяхната клетва – на избраната от тях съдба. То се надбягва със стрелката от секундарника на човешкото планиране, но човек го „пред-из-рича“ в календара на неговата/свойта орисия – да бъде – да бъде човешко/човек! След като човек е битие във възможност – мета битие, то той е повече своето бъдеще – възможното, отколкото своето настояще – наличното, ще рече – битие в бъдеще, що е потенция към и екзистенция в настояще. Така светът, като пространство и време, е само детската стая на човека, кой израства в нея и порастава самата нея, подреждайки куклите – миговете и реалиите – на своя живот – на своето съществуване винаги над – във всевечното от градежа на своя въз-със-свят! **Не Човек Съ-Свят, а Свят Съ-Човек!** Човек осъществява пространството и случва времето, в което битийства – над което битийства – което не е, но в

което се превръща, превръщайки го – него – пространствено-времето всичко – в самия себе си: в **Алфа-Тотус-Човек!**

Ето как Хайдегеровото нищо – Аз-ът – се явява алтернативно решение на налично съществуващото – то – той – израства като цвете въз почвата на – над – всички предмети и вещи, свойства и отношения, функции и структури – неговата субстанциалност е във възможност и тази възможност носи името „Човек“.

В своята „Метафизика“ Аристотел казва, че изначално съществуват безформена материя (*хиле*), *ейдос*/форма (*морфе*) и движеща причина/стихия (*стохайон*), осъществяваща тяхното единение в света на сетивното всичко. Материята е субстанцията на всичко съществуващо – тя е плът, нуждаеща се от лице, а *ейдосът* – неговата форма, а именно – лице, нуждаещо се от плът. Материята съществува като всевъзможие на битиен образ, а *ейдосът* – като негово всецелие, но летежът на всевъзможното към всецелното, който се резултира в действителността на крайно-в-безкрайност-сетивното, се нуждае от движеща сила – от стихия, коя да направи възможното (материята) действително (*ейдическа форма*) и действителното (самата форма) – възможно (материал) в процесия (за направата) към (на) възможно действителното: „...щом като съществуващото в определен смисъл е двойно, то всичко се променя от съществуващо във възможност към съществуващо в действителност, както например от бяло във възможност към бяло в действителност. Същото става и при нарастване и смаляване. Така че възникването от несъществуващото може да стане не само като съпътствие: истината е, че всичко се ражда от съществуващото, обаче то е съществуващо във възможност и същевременно е несъществуващо в действителност“ (Аристотел, 2000, XII книга, II глава, 1069b 15). Съществува начално съдържание без реална форма и противостояща ней реална изначална форма без реално съдържание. Ще рече – субстанцията е лишеноост на действителност по *ейдос*, а *ейдосът* – лишеноост на действителност по субстанция. Дири се единение на двете начала в свят, изтъкан от материя и форма – сформирание на хилеморфическата онтичност на постигаемост-чрез-сетивност-съществуващо. Но ако материята е азбука, а *ейдосът* – всичко, що може да бъде написано, то все пак някой трябва да съчетае буквите/елементите в думи/същности, думите/същностите-елементи в изречения/същности-производни-на-същности, изреченията в абзаци и т.н. Големият въпрос тук е – *Кой умее слово да пише, що битие се зове?* Но по размери го изпреварва питането: *Дали няма някой (кой?), що смее написаното битие да пренапише в словото на битието свое?!* Идеята за божественото не е подмината от онтологическия взор на античния гений – бог е третото начало, движеща причина, която прави възможен *физиса*, осъществявайки единството на материя и форма – на възможно и действително съществуващото. Актът на одействителностяване се осъществява посредством един начален тласък на движението в пространството – завъртане на небесните кръговрати, чието

кръговъртене въздава поривите на всичко, що е по лицето на познатия нам свят. Но с това се осъществява творчеството на физическия мир, в който обаче битийства и нещо друго, различно нему и присъщо на наднебесната всевечна и неизменна същност – човека. Сам Аристотел определя човека като пълномощник на божествен промисъл и притежател на най-доброто, истинското и съответно – на най-съвършеното в пределите на битието: „...мисленето само по себе си е за онова, което е най-добро само по себе си, и най-истинското мислене е мислене за най-истинското добро. Умът мисли сам себе си чрез участие в мислимото: той става мислим, като схваща и мисли, така че умът и мислимото са едно и също. Защото това, което приема мислимото и същността, е умът.

Но умът действа, когато го притежава: така че божественото, което умът явно има, е по-скоро действителността на това притежание, отколкото възможността за него, и размисълът е най-приятното и най-доброто. ...Защото действителността на ума е животът, богът е действителността, а действието само благодарение на себе си е неговият живот, който е прекрасен и вечен“ (Аристотел, 2000, XII книга, VII глава, 1072b 15/20/25/30). Доминацията на човека в мислещото себе си мислене се изразява чрез неговата самопричинност в дистанция от всичко останало. Според концепцията на Аристотел всичко в сетивно съществуващото представлява елемент, същност и частна движеща причина, подвластна на всеобщото движение, задвижено от висшето-статуарно-всевечие-бог. Нищо не може само причина на себе си да бъде – всяко следващо е единосъщно на предходното по някоя от своите характеристики и противовесно нему по друга, като с това, в което му противостои, единосъщно е на следното, а чрез онова, с кое единосъщно е на него, на следното противостои. Така огънят е единосъщен на въздуха по това, че е топъл, с което противостои на земята, но е противовесен нему със своята сухост, чрез коя обаче единосъщен на земята се явява. Въздухът пък се отличава от огъня по влага, с коя прилича на водата, но разлъчен е на нея в топлотата, чрез коя на огъня приличен става.

Другата важна закономерност се състои в това, че в различните си комбинации всички елементи разделят цялото многообразие на света между безброй полярни крайности – топло и студено, сухо и влажно, огън и въздух, земя и вода – които обаче са в неразривна връзка помежду си чрез първоелемента, що ги съставлява: *хиле*. Всяка от тях нюансира/причинява себе си в същността на нещо друго, привличайки неговото движение към себе-самата-в-цел-по-подобие-висшецелието-на/в-богостойния. В света на частните причини и каузалните връзки съществува строга взаимозависимост между отделните онтологични цялости, изразяваща се в невъзможността на никоя от тях сама себе си да прави – правят я елементите, що я съставляват, плюс външна движеща причина, подвластна на движението от висшите космични кръговрати на битието. Един човекът съумява да излезе от детеродната утроба на природната си предпоставеност и да породи/прероди не просто сам

себе си, но и онова, що го е родило – *физиса*. А може би и не само физиса?! Как? – В мисълта, разгледана не просто в своята себегеномност, но и като ситуираща човека в дистанцията на отвъд-съществуващо-съществуващ-в-самоцелие-на-богостоящ: „...ако умът не е самото мислене, а е само способност за него, то непрекъснатостта на мисленето би представлявала за него усилие. И после ясно е, че би имало нещо по-достойно от ума, а именно мисленето. Защото мисленето и това, да мисли, ще бъдат присъщи и на онзи, който мисли най-долното. Така че ако това трябва да се отбягва (тъй като е по-добре някои неща да не се виждат, отколкото да се виждат), мисленето не би било най-висшето. И така, ако умът е най-доброто, той мисли сам себе си и мисленето е мислене за мисленето“ (Аристотел, 2000, XII книга, IX глава, 1074b 25/30/35). Умът превръща себе си в собствена реалност: себеабсолют. Мислещият Аз мислейки се, сам себе си измисля в Аз, мислещ света, кой самият той измисля – създаването се въз-създава в създателя, кой (ко-)го(?) създава(?): **Бог-в-Аз-мислещ-Свят-в-мислещ-Аз-Бог!** Защото в своята „Метафизика“ Аристотел всъщност ни учи на изкуството да бъдем – да правим от себе си – Мета-Бого-Човеци: „...тя не може да бъде притежавана от човека. ... Тя е божествена в два смисъла. Първо, божествена наука е тази, която би владял именно бог. От друга страна, това е тази, която би се отнасяла до нещата, свързани с бога“ (Аристотел, 2000, I книга, II глава, 982b 30, 983a 5). Бог е идеал за човек, а човекът – реалия на бог. **Човекът е повече от човека в човека, що е повече от себе си...** Той представлява началото, стъпалото, стълбицата и небето на своя живот – пред-и-иконен-абсолют – бого-стоене в бого-искащо се бого-давление: **Себе-въз-себе-съзидаващ-се-Аз!** Така, отвъд функцията си да отразява външно-онтичния свят, умът сам в свят, противостоящ нему, се превръща. Необходимо е в това, с което му противостои, да е единосъщен на себе в себе си и сам да си е разлъчен в онова, с което му е единосъщен. **Доколкото на Друго-Свят е причастен, Умо-Човек е неприсъщен на Себе-В-Себе-Свят, а доколкото към него той е безучастен, толкова същен е на своята Мисъл-В-Себе-Свят:** „И ако да мисли и да бъде мислен за ума, са различни неща, то съобразно кое от тях доброто му принадлежи? Защото битието на мисленето и на мисленото не са едно и също. ...Ако мисленото и умът не са различни при нещата, които нямат материя, то те ще са едно и също и мисленето ще съвпада с мисленото“ (Аристотел, 2000, XII книга, IX глава, 1074b 35, 1075a 5). По този начин самият процес на мисленето, осъществяващ себе си персонално в мисленото, се превръща в качествено нова метадействителност, различна и въз-стояща спрямо всичко отвъдно ней. Мислещият себе си в мислещият себе си Аз над-съства в диалектическото пространство на своето вечно надмогващо се „съм“.

А впрочем: **Що е диалектика?** Диалектика значи да мислиш себе си в другия, кой мисли себе си в другия... Мисъл умозира себе си в реалност, що себе в мисълта съзира, коя умозира себе си в реалност... Ум чрез мисъл на две се

разслюзва – мислещ и мислимо, огледално на предметно зримо... Но тогава сам умът предмет става сред предметите на своето умуване... Нек той се не спира, а прозира умосъзерцанието свое в ума сред предметите, които съзерцава... и тогава сам умът – съзерцател, обект на съзерцание от съзерцаното ще стане... Всичко зримо (и незримо) е мислимо, тъй как мислимото само е умозримо, що помислено, превръща себе си и/сред зримото във ново всичко зримо – себезрение във зримо, което е мислимо... Така свят във свят наслажда се – зримото в мислимо и мислимото кат зримо във мислимо... – аз в света съм мисъл, мислеща света със моя аз, кой в света е мисъл... и сякаш мисълта сама ми свят е, в кой тя мен мисли и света на моята/своята мисъл... Че огледало, що себе редом с друго отразява, отразява огледало, що редом с друго себе отразява... Оттам – свръх-раз-ум, раз-ум и ум: бог/мисълта човек/себе си създава, що създава бога/мисълта, който/която го/я/се създава...

С молба за прощение на това творчески непривично отклонение за един научен текст, стигаме до логичния въпрос: Чудно как мислещият себе си Аз вярва, че именно той (кой?) е мислещият, а не е просто една из-мислица от процесията на такива в мисълта на мислещия себе си Аз?

Така **богът, що физира света, физира и човека, кой го (кого?)/се мента-физира!** Но как? Човекът дава всичко по възможност като алтернатива на наличното всичко по реалност: ще рече – реалността на човешкото възсъс-битие-във-възможност е винаги и пред-и всичко алтернативна реалност, включително и на самата себе си като такава. Метафизацията на човека представлява едно безжалостно разкъсване на „плацентата“ на предпоставената нему връзка между материя и ейдос (вид) чрез дематериализация и надеждизация на неговата същинност – той не е толкова индивид (един от своя вид), причастен към ейдоса, колкото индивидуалност (субект със собствен вид), определящ своя ейдос. И ако материя плюс форма изразява все-въз-можно съществуващото във физическия свят пред-и-мен-Човек, то Аз-във-мен-Човек възплъщавам друго-все-въз-можие то на нейното, стеснено в строго материално-формален смисъл все-въз-можие. А всъщност не ли всеки ейдос-цел в своето постижение посредством запълване на „лишеността“ с материята на всяко „тук“ и „сега“ в потенция към себе си превръща се в лишеност на такъв и в материал за осъществяването на подобен: **Човек е полет на/към процесиращо се в него/в себе си всецелие!** Но всичко това е предпоставено от всевъзможие то на материята и всерезултатие то на ейдосите, що в никога недостатъчната си наличност у лишените от тяхното идеално състояние реалии бягат от себе си по материално всевъзможие към идеалното всецелие на винаги в своя недостиг резултат – две безкрайности на възможност и реалност, чието крайно осъществяване по своята невъзможност кулминира в отрицание на всяко крайно осъществяване в безкрайността от крайни осъществявания-същности-стъпала на/към безкрайно-битийстващото-време-сто-

ене-в-човек: „...всяко нещо в действителност е и във възможност, но не всяко, което е във възможност, е и в действителност и в такъв случай възможността е първична.“ (Аристотел, 2000, XII книга, VI глава, 1071b 20) – ...А **Човекът – Над-Същно-Все-Вечен!**

Човек един определя онова, което е, в синтеза на екзистенциално, функционално и потенциално отношение по-скоро според самия себе си, отколкото съобразно своето изначално битийно предназначение: „Човешкото битие може да се отнася към съществуващото само когато се придържа към нищото. Излизането над съществуващото става в същността на битието ни. Но това излизане е самата метафизика. Следователно метафизиката принадлежи към „природата на човека“. Тя не е клон нито на школната философия, нито е област на случайни хрумвания. Метафизиката е основно съ-битие на човешкото битие. Тя е самото човешко битие“ (Хайдегер, 1993: 25). Защото: човекът е активатор – определител и онищостител на съществуващото в конкретност – той превръща природата на дървото, природата на камъка – природата на света (физиса), да бъде просто поредната дъска – градиво – в/от зданието/създанието на неговия предметен/смилов свят (метафизиса). Но той не се спира дотук, защото неговото над-битийстване се явява под формата на битие-в-повече-от-самото-себе-си. Ще рече – човекът два пъти надскача съществуващото – веднъж заради себе си като конкретно съществуващо, отличаващо се от всичко останало, и втори път – въпреки себе си посредством своето собствено себенадмогване. Ето защо – човекът метафизира – надреализира – възсъздава – „лети над“ – съществуващото в себе и отвъд – той един дава „отликата между битийстващо (доминация) и биващо (рефлексия)“ (Марков, 1996: 148). Така Хайдегеровият въпрос: „*Защо изобщо нещо е съществуващо, а не, напротив, нищо?*“ (Хайдегер, 1993: 26) – възприема смисъла на – **Защо изобщо съществуващото** – това, което е: примирение с наличности – опредметяване и обективизиране на Човека в отсъствие на волята му да бъде, **а не по-скоро възможно съществуващото** – онова, което не е (НИЩО), но може да бъде (ВСИЧКО): творчество на реалности – (себе)осъществяване и субективизиране на Света в присъствие на Човека като предикация на волята (Му) да Го бъде (Кого? – Човека или Света?), а именно – **Защо изобщо Свят, а не Аз-Свят?!**

Един пример: За *животното*, *възрастния* и *детето*, а пред тях – *произведение на изкуството*: *Животното* в бясна проява на инстинктивна жестокост от страх ще му се нахвърли и ще го разкъса с резци и нокти, превръщайки доскорошното произведение на изкуството в жалка отломка, причастна единствено на предчовешкия физически свят; *Възрастният* ще го затвори зад някоя витрина, съзерцавайки го с възхита, може би ще се вдъхнови сам да сътвори нещо подобно или противостоящо на вече сътвореното, но нищо повече – той не ще съумее да види нищо повече в едно произведение на изкуството от едно произведение на изкуството; *Детето* едно умее да превръща произведението на изкуството в играч-

ка и играчката – в произведение на изкуството. А нима в това не е именно човешкото и най-вече човешкото (метафизическото) – да твориш въз вече сътвореното (физическото), претворявайки го в нещо (физиката става метафизика), което да претворяваш и върху което да твориш (сама метафизиката се взема за физика над физиката, за да се надгради въз нея метафизиката на всевечното човешко себе-друго-надмогване)? Да не приемаш нещата еднозначно, а да умо-през-око-предметно-съзерцаваш тяхната многофункционалност и разноликост – да направиш замък на пясък, за да направиш замък от пясък – да видиш една дъждовна капка в небето и в една дъждовна капка небето – да прозреш във всичкото едничко, кое да назовеш „едничкото всичко“ във всичкото, що е едничко... Човекът е битие, даващо битието на битието, ще рече – и на самото себе си, а не примиряващо се с неговата първичност и предпоставеност нему. Непримиримот, бунтарство и себенадмощие в надмощие спрямо останалото, но винаги със и чрез останалото; а останалото: то е материал – материя (*хиле*) – слугуващ-а на господаря-творец – чиракуващ-а в работилницата на човешкия космос-със-съзидателен-Аз.

Природата е реакция на себе си: еволюция, а човекът – акция в/пред/след/над – отвъд – самия себе си: революция. Той е не повторение на вече казано, а казване, що не може да бъде повторено. Идеализация и реализация се преплитат чрез процесуалната същност на неговото всевечно себенадмогване в осъществяемост на – над – себе си и другостта. А колкото до съществуването – то се явява просто една огледална стена – матрица, върху която човек мени картинните отражения на своето собствено лице и на противовесното нему, а може би присъщо именно и преди всичко на него, а не на самото себе си – всемирно всичко. Защото: **да си Човек – това ще рече: стъпил здраво на земята (физиса/съществуващо-то) да се постигаш сред звездите – да постигаш звездите (метафизиса/над-съществуващо-то-той-Аз)!**

Божее/Сатанаиле/Свете – аз зарад теб съм, но и ти – зарад мене!

ЛИТЕРАТУРА

- Хайдегер, М., „*Същности*“, изд. „Гал-Ико“, С., 1993, стр.18.
Хайдегер, М., „*Същности*“, изд. „Гал-Ико“, С., 1993, стр. 19.
Марков, С., „*Увод във философията*“, изд. УИ „Св. св. Кирил и Методий“, Велико Търново, 1996, стр. 166.
Аристотел, „*Метафизика*“, изд. Сонм, С., 2000, XII книга, II глава, 1069b 15.
Аристотел, „*Метафизика*“, изд. Сонм, С., 2000, XII книга, VII глава, 1072b 15/20/25/30.
Аристотел, „*Метафизика*“, изд. Сонм, С., 2000, XII книга, IX глава, 1074b 25/30/35.

- Аристотел, „Метафизика“, изд. Сонм, С., 2000, I книга, II глава, 982b 30, 983a 5.
- Аристотел, „Метафизика“, изд. Сонм, С., 2000, XII книга, IX глава, 1074b 35, 1075a 5.
- Аристотел, „Метафизика“, изд. Сонм, С., 2000, XII книга, VI глава, 1071b 20.
- Хайдегер М., „Същности“, изд. „Гал-Ико“, С., 1993, стр. 25.
- Марков, С., „Увод във философията“, изд. УИ „Св. св. Кирил и Методий“, Велико Търново, 1996, стр. 148.
- Хайдегер М., „Същности“, изд. „Гал-Ико“, С., 1993, стр. 26.

HUMAN – THE METAPHYSICS OF EXISTENCE

Abstract. In the text human being is considered as metaphysics in terms of something beyond-existential that does not belong to the usual order of existence. The author argues that human-everything is an alternative position to the present-everything and to itself – that human being creates not only himself in the world but the world itself through the self-creating self. Key aspect of the analysis is the human ability not only to dominate but also to self-dominate – go over his own leap above being, that he creates to project himself into perfection. The inference here is that human is searching for what makes him be what he is, only to dethrone it, and rise himself ahead of everything that he can be – to be predicative human.

Vladislav Kiryakov

✉ University of Veliko Turnovo
„St. Cyril and St. Methodius“
2, T. Turnovski Str.
5003, Veliko Turnovo, Bulgaria
E-mail: vlkiryakov@abv.bg